

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 k. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Égy hónapra 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**

Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

100 hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a hirdetésnek alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Belső díj 1 den külön beiktatásért 30 kr

Két perlekedő fél közt.

A két perlekedő tudvaleg a magyar miniszterelnök B á n f f y br. a másik az osztrák — T h u n gróf. Egyik a másikat a hatalom megtartására irányzott fogásokban túl akarja licizálni. Egy azonban: Magyarország kijátszása perlekedősöknek szomorú eredményeként tűnik ki.

Magyarországnak a helyzet által is aktuálissá vált joga van az önálló vámterülethez és minden a birodalom függetlensége által követelt közgazdasági szabad rendelkezéshez.

Miért kell ennek a fontos, sőt fejlődést és életfeltételt magában hordó jognak csorbát, avagy csak halasztást is szenvedni? Kinek akar tetszeni a halasztás vagy jogcsorbításban Magyarország miniszterelnöke, mint az ország kormányelnökségi szerepében a legfőbb felelősséggel bíró közjogi személyiség?.. Magának és pártjának, vagy Ausztriának... vagy még egy harmadiknak? mert hogy nem Magyarországnak, az Magyarország közjogából egészen világos.

Magyarországra nézve a közgazdaság terén való végkibontakozás ideje az Ausztriával való közösségből — elérkezett. Vajjon a kiegyezés eddig történt lehetlenné tétele Ausztria által változtatható-e valamit a jog által megadott helyzetben?

Erre a kérdésre nagyon frappáns módon felelnek meg a bécsi Reichsráthban alakuló viszonyok.

Ime csak alkotmányos Ausztriával alkudozhatott az alkotmányos Magyarország. A volt talán a hátsó gondolat, hogy az összezavarodott Ausztria nem bontakozik ki alkotmányos államéletre s a 14. §. erejénél fogva, abszolút módon fog kormányoztatni és akkor áll elő Magyarországnak önálló rendelkezési joga valószínűsítésének ideje.

Lehet-e ilyen feltételtől tenni függővé Magyarország helyzetét, amelynek tisztázását már a kiegyezés is lehetővé, — sőt kötelezővé tette?

Ausztria új Reichsráth-jának összehívását be kellett várni, vagy azt kéri, mert Magyarország mint szigorúan alkotmányos ország csak alkotmányos Ausztriával egyezkedhet... A Reichsrath együtt van és úgy látszik átértékelte az alkotmányos élet becses voltát s megadja az alkotmányosság felszínes garanciáit. De egyszersmind megadja azt a szomorú bizonyosságot is, hogy miként Magyarország iránt sohasem volt méltányos, nem fog lenni az jövőben sem és ha egyik téren engedne is valamit, a másik téren busásan biztosítja magának a rekompenciációt — Magyarország nagy hátrányára s a közösség kuszált viszonyai fennmaradnak továbbra is; és Magyarország várhat

ismét új tízévig jogai életbeléptethetősére, amit most kormánya könnyelműleg vagy roszelműleg elmulasztott.

Amellett lehet-e várni az ausztriai párt- és nemzetiségi felkavarodás közt a komoly alkotmányos élet maradandó voltát. Nem inkább azt-e, hogy Ausztria hű marad önzéséhez: Magyarország érdekei ellenében a közgazdasági kizsákmányoláshoz és a szláv és német partok egymás elleni halálos versengése sokkal nagyobb, mintsem ezek kibékülését és józan alkotmányos élethez való komoly visszatérését lehetne várni; s hogy emiatt hazánk közgazdasági élete, ha a megillető jogtól eltekintենek is ismét és ismét zavaroknak s az ideiglenesség bizonytalanságának lesz kitéve; az ezekkel járó minden hátrányokat továbbra is tűrnie, szenvednie kell!

Bánffy br. és Thun gf. miniszterelnök urak harca lehet a politikai ész és felfáng mérkőzése; egyik a másikat legyőzheti és a győzedelmes találhatja benső gyönyörét a fényes eredményben; fogadhatja pártja ömlengő gratulációit; de az az egy bizonyos, hogy a harcban Magyarország a szenvedő fél és hazánk nagyon megfizeti az árt.

Magyarország kormányzata nem saját érdeke által jogszerűleg megkövetelhető, — hanem párt vagy személyes érdekek által irányzott úton van.

— a — r

A halott bosszúja.

A Debreczeni tárczája

Mikor elvégeztem tanulmányaimat az orvosi egyetemen, majdnem öt évet töltöttem a Keleten, s úgy tértem vissza Napolyba. Alig érkeztem azonban meg, tovább utaztam Parisba, hogy felkeressem Claudiát. Az utazás alatt végig gondoltam mindama eseményeket, melyek elutazásom óta történtek akkor, mikor az Indiába induló hajóra szálltam. Claudia gyönyörű tizenhétéves éves leány volt s jegyese legjobb barátomnak, Scala grófnak.

Meg nem is voltam olyan hosszú idő óta uton, mikor az a megdöbbentő hír ért utól, hogy szerencsétlen barátom, a Nápoly és Genua közötti úton a tengerbe veszett. Hat hónappal később pedig, nem kisebb csodálkozásomra, azt hallottam, hogy Claudia férjhez ment gróf Viottihoz, egy ifjú napolyi főurhoz. Hogy Viotti Scala vetélyársa volt, azt mindig tudtam, sőt az sem volt ismeretlen előttem, hogy Claudia szíve csak Viottiért dobogott szüntelen.

Mig így emlékeimben merengtem, a hajó kikötött és én pár perc múlva a Villa Viotti előtt állottam. Alig pillantott meg Claudia, izgatta ott örömmel sietett le elébem a terrasz lépcsőjén s örömtelt meglepetéssel kiáltott fel:

— Doktor, ön az? Igazán szép, hogy még emlékezik reánk! Mi mar az hitűk.

hogy bráhminná lett, vagy hogy valami ebes tigris étvagyának esett áldozatul.

Gracziózus mozdulattal nyújtotta felém kezét, azzal elindultunk a park felé, miközben emeselte: milyen boldognak érzi most magát.

— Nezze csak a fiamat! — kiáltott fel hirtelen és egy bájos gyermekre mutatott, aki éppen pillangót kergetett a fák között.

Tagas vesztibülbe értünk, majd onnan a fogadó terembe.

— Ugy hallom, hogy ritkán jön Porticibe! — kezdtem a bevezetést, miután kényelmesen elhelyezkedtünk.

— Igaz, Leonak különös averziója van ez ellen a villa ellen. Ha nem tekintené a kis Pepinót, a kinek egészségére rendkívül jó hatással van ez a friss levegő, egész éven át Rómában maradna.

Claudia, mig ezeket mondta, frissítőket rendelt számomra, majd újra helyet foglalt s gyermekes kíváncsisággal kert: meséljek neki valamit utazásomról. Én el is kezdtem, majd bele is melededtem s a tarsalgás egyre élénkebbé, vidámabbá lett. Egyszerre azonban ijedt sikoltással szakított felbe: egy szolgáló rohant be karján a kis Pepinóval, a kit szörnyű gövcsök kínoztak. Elő pillantásom vörvörös, dagadt ajkára esett.

— Az isten szerelméért, a kicsike talán valami mérges gyümölcsöt evett.

— Nem, nem, az lehetetlen! Hogyan is

kerülnének a parkban mérges növények? Valószínűleg egyszerű görcsökben szenved csak, a mi gyakran előfordul kis gyermeknél.

Szerettem volna vele elhitetni, hogy így van, ám a jelek arra mutattak, hogy mérgezési esettel állok szemben. Eleget láttam ilyen a tropikus égőv alatt.

— De hisz ez majdnem lehetetlen! — mormogtam magam elé. — Hogy kerülhetett ide ez a ritka mérge?

Ágyba fektettem a gyermeket s igyekeztem őt frottirozással eszméltre hozni, de hasztalan. Mikor erőszakkal szétnyitottam görcsösen összeszorított ujjait, — vörvörös, nedves, öszszenyomott gyümölcsöt találtam benne.

— Isteneimre, ez az ugynevezett kigyókápozt! Akkor pedig, szegény gyermek, semmi emberi hatalom nem segít rajtad.

Claudia rémült sikolyival borult a kis Pepinóra s szenvedélyes csókokkal borította el az élettelen testet.

— Leó, Leó! sikoltott, mikor megpillantotta hirtelen előhívott férjének ijedt arcát, meghal Pepinó, meg fog halni!

Csakugyan, hiába volt minden gyors segítség. Azok a szép, okos kék szemek, melyek az ime t még oly szeliden szegződtek reám, örökre lecsukódtak...

Kísiettem a parkba, borzasztó kínos érzés gyötört. Ritka, különös, rég elfeledt apróságok toltak emlékezetembe. Megint

BELFÖLD.

A közigazgatási reformra vonatkozó javaslatok köztük különösen a városok és községek rendezésére, a tisztviselők kinevezésére, a törvényhatóságok szervezésére az alsóbb fokokon a közigazgatási biráskodás gyakorlására, a minősítés szabályozására, a fegyelmi eljárásra stb.-re vonatkozó javaslatok a belügyminiszteriumban — mint a Kel. Ért. jelenti — már teljesen elkészültek. E javaslatok összességükben szerves egészet képeznek mely az ország jövőendő közigazgatásának minden egyes részletére kiterjed és a minden javaslatához készített igen beható indokolással sok évi fáradságot munkának az eredményt tünteti fel. A véleményezés végett egyes szakminiszteriumokhoz áttett javaslatok közül néhány már vissza is érkezett, néhányra azonban még nem érkezett válasz mindazonáltal a belügymin. reméli, hogy a reformjavaslatokat egész terjedelmükben még az év vége előtt át fogja adhatni a nyilvánosságnak.

KÜLFÖLD.

A bécsi tárgyalások. A bécsi tárgyalások a legteljesebb nyugodtsággal folynak. — Semmi jel, ami obstrukcióra mutatna. Sőt hire jár, hogy Thun grófnak az indennit és az ujonczokat is megszavazza a reichsrath. Az osztrák kormány teljes nyugalommal vezeti az ügyeket és akként rendezkedik be, hogy parlamentáris uton kormányozzon. Szinte tüntet a kormány a parlamenti többségre való támaszkodással és a teljes alkotmányossággal. Ezt Bécsben arra magyarázzák, hogy Thun gróf nem hajlandó Bánflynak azt a szívességet megtenni, hogy a reichsrathot szétkeresse. Hogy ebből milyen nehézségek hárulnak a Bánfly kormányra, azt ma még megítélni is alig lehet. A magyar kormány rendkívül kínosan nézi a bécsi események fejlődését.

Bécsi tudósítónk jelenti:

A reichsrath üléseinek kezdete előtt a pártok vezetősegi konferenciákat tartottak. Az osztrák miniszterelnök a jobbpártok vezérével; az ellenzéki pártok vezéréi pedig egymás közt tanácskoztak. A konferenciák eddig még eredményre nem vezettek.

Calcuttában magamat, majd íróasztalom előtt, a mint levelet írok. A részletek is mind jobban kidomborodtak előtem. Egész tisztán emlékeztem rá, hogy mielőtt a levelet lepecsételtem, egy igen ritka, exotikus, mérges növény magvából jó csomót tettem a borítékba s úgy küldtem el a levelet Scala grófnak.

Most az is eszembe jutott, hogy barátomat megkértem: ültesse el kertjében a küldött magvakat, mert érdekelt: vajjon megő-e ez a növény az olasz talajban is?

Tompa elmékedesemből emberhangok riasztottak föl. A kertész és munkásai voltak, a kik ásókkal, lapátokkal a szerencsétlen b krot irtották ki tövestül. Néhány s kertelen, cifra napolyi káromkodás után végre megíngott a bokor. Mikor azonban éppen az utolsó gyökereket akarták eltávolítani, egyszerre páni felelem fogta el őket: elejtették az ásókat s remült kiáltással futottak tova.

Oda siettem a pusztítás helyére. Rettenetes kép tarult szemem elé: a gyökerek, mint éies karmok szorongattak egy koponyát, míg a vékony ágak emberi csontvázat fontak at . . .

A legrettenetesebb gondolatok viharzottak bennem . . . Mint az örült, úgy rohantam vissza a villába, hol a szerencsétlen szülők meg mindig kis kedvesük halalos ágya mellett zokogtak.

— Scala, Scala . . . igen, Scala volt! — nyögtem fuldokoiva, a többi torkomon akadt a remülettől és iszonyattól.

Leó felugrott és vadul nézett rám.

— Szerencsétlen! Megölted őt, az én szegény barátomat! Oh, most már tisztán láok

Parlamenti körökben a válságról keringő hírekkel kapcsolatosan azt bezzélték, hogy Zettvitz Miksa báró belép a kabinetbe, ki azonban erre nézve — megkérdetve — kijelentette, hogy e kérdésben vele még senki sem tárgyalt. Dipaulinak a kabinetbe való belépését azonban biztosra veszik.

A kormánynak adott ama fölhatalmazás, hogy szigorúan a jobbpártok kabinetjé legyen, máris szilárd alakot ölt, amennyiben ma a jobbpárti kiubok elnökei ama pontozatok fölött tanácskoztak egymás között, amelyeket tegnap állapított meg a miniszterelnök a jobb pártok végrehajtó bizottságával.

A kormány rekonstrukciójának munkálatai e hét végéig eltartanak.

Athén, okt. 4. Politikai körökben biztossra veszik, hogy Vilmos császár legközelebbi konstantinápolyi időzése alatt javasolni fogja a szultánnak, hogy egyezzen bele György hercegnek krétai kormányzóvá való kinevezetésébe, miután a krétai kérdés végleges rendezése az európai beke föntartása és a török birodalom érdekében is kívánatos.

Önálló vámterület és nemzeti bank.

(Népgyűlés Siklóson.)

A függetlenségi párt az önálló vámterület és nemzeti bank felállítására iránt megindított akcióját az ország különböző részein megtartott népgyűlésekkel támogatja. Tegnap Siklóson tartott a függetlenségi párt ilyen gyűlést. Ez alkalomból Siklóra leu aztak Kossuth Ferencz, Hentaller Lajos és Jeszenszky Ferencz országgyűlési képviselők Budapestről.

Köröm Mihály plébános fogadta az érkezőket, akiket az állomástól lovas banderium kísért be.

A vásártéren gyűltek össze a város független érzelmű polgárai, kikhez még mintegy tizenhat községből csatlakoztak a negyvennyolcasok.

Kossuth Ferencznek a nők nevében J a n t s i t s Irén szép virágokkrétát nyújtott át.

A népgyűlést Leke Lajos nyugalmazott lelkész nyitotta meg. Utána Antal Pál a kerület képviselője beszelt. Az önálló vámterület szükségességét fejtegette.

Beszéde végeztével Kossuth Ferencznek adta át a szót. Kossuth fejtegette, hogy a nagy fontosságú ügyben a haza polgárainak anyagi érdeke forog kockán, A függetlenségi párt a polgárság átértett akarására támaszkodik az akciójában. A jelen bonyodalmak által is bizonyítva látja, hogy minden más alap, mely a függetlenségi párt szándékával nem azonos, milyen ingatag. Sötét függönyt lát a szónok a politikai helyzet felett. Igéri, hogy ezt a függönyt letepi.

A tények azt bizonyítják, hogy a törvények, melyek a kiegyezésre vonatkoznak, csak annyit érnek, amennyi ereje a nemzetnek van ahhoz, hogy megtartsák a követelje. A jelen kormányának a gondviselés oly alkalmat nyújtott, melyet magyar hazafiaknak két kézzel kellett volna megragadni. Oly körülmények jöttek létre, melyek közt a fennálló törvények világos jogot adtak a magyar államnak, létre hozni az ország anyagi függetlenségét s biztosítani jövő virágzását.

Ezután Kossuth Ferencz áttért a statisztikai adatok felsorolására, melyekből az ország károsulására, az osztrákok gyarapodására von következtetést. Óriási derűtlenséget keletet, a mikor vazolta, hogy a magyar földműves meghúznak az otthon maradt búzán és huson, az osztrák iparos pedig megsványodnak az otthon maradt csizma talpokon, nadrágokon és lepedő vegeken, mert — ugymond — ha az osztrák kepes is volt átrágni, mint a moly, a magyar haza jövőjének szőnyegét, melyet a Párkák aranyos fonalakból szőttek, nem képes mégsem posztónadrágokon megélni. (Zajos derűtlenség és éljenzes.)

Azzal vegzi egy jó óráig tartott beszédet, hogy hivatkozik a magyar nép, a magyar polgárság hazafiságára és jelzi azt, hogy a függetlenségi párt nagy harcok küszöbén áll.

Hentaller Lajos országgyűlési képviselő emelkedett utána szólásra. Jöleső örömei konstatalja, hogy az ország egyes részeiben a polgárság felbuzdul és követi a függetlenségi párt zászlóját. Vegül Köröm József pártelnök rövid beszéd kíséretében a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra.

«Az 1898. október 2-án Siklóson az önálló vámterület és nemzeti bank érdekében megtartott népgyűlés egyhangulag elhatározza, hogy tiltakozik a kormány jelenlegi politikai

fojtogatni kezdtem s törömet szivebe döföttem . . .

— Oh Leó, te csak azt tetted, a mit én is okvetlen megtettem volna!

A gróf diadalmas pillantást vetett rám, úgy érezte minden büntől megtisztította ez a valamás, Odasírtett nejehez s elerkekenyülve ölelte keblére.

Mikor úgy együtt, boldogan ölekezve láttam őket, szinte leklifurdalást éreztem, hogy mindennek a szerencsétlenségnek én vagyok az okozója. Hiszen az én bűnöm, hogy ez a szegény artatlan gyermek most holtan fekszik hófehér párnái között . . . De gondolataim csakhamar vissza subantak a jelenre.

— És hogy fogsz most megmenekedni a büntető igazságszolgáltatástól? — kérdeztem.

— Az emberek lármát is ütöttek a dohoz okvetlen ki fog derülni!

A távolból léptek nesze hallatszott; Leó figyelt, aztán lehorgaszította a fejét:

— Késő, Késő! De élve nem fognak megkapni — mormogá.

Pillantása a mellékszobára esett, hol a fegyverei csüngtek, de aztán megpillantotta a vörös növényt, melyet a kisgyermek kezéből vettem ki s mielőtt Claudia kitalálhatta volna gondolatait, lenyelte a gyilkos gyümölcsöt.

— Megállj! Megállj! Szerencsétlen! Mit akarsz? . . .

De már késő volt . . . Claudia ajultan rogyott a karosszékebe . . .

— Hagyd el! — fordult a gróf felém. — Vedd oltalmadba Claudiat!

Franziából: — a. — s.

álláspontja ellen, mellyel az Ausztriával közös vámterületet és közös bankot az 1897. XII. törvényzikk és az 1898. I. törvényzikk határozott rendelkezései ellenére fentartani akarja és feliratot intéz a képviselőházhoz, amelylyel kéri a Házat, hogy utasítsa a kormányt arra, hogy az országnak elvülhetetlen jogai értelmében kezdje meg az intézkedéseket a közgazdasági önállóság létesítése érdekében és valósítsa meg az önálló vámterületet. A kérvény benyújtására Antal Pal képviselőt kéri fel.

A népgyűlés elfogadta a határozati javaslatot.

Délben kétszáz terítékű banket volt a Pelikán-hoz címzett vendéglőben. A képviselők csak az ejjeli vonattal tértek vissza Budapestre.

A lánczravert sajtószabadság.

(Debreczeni állapotok)

Debreczen, okt. 5.

Adatik tudtára mindenkinek, a ki még nem tudná, hogy Debreczenben a hol negyvennyolczban Magyarország függetlenségét kiáltották, a magyar protestantizmus főfészkeben a sajtó éppen úgy el van nyomva, hogy ennél elnyomatottabb állapotban nem lehetett a Bach korszakban sem.

Debreczenben ez idő szerint öt lap van. Az öt lap közül három lap felett rendelkezik a városi hatóság főképviseelője, oly módon, hogy hivatalnokait elvonja a hivatalos munkálkodástól, csak hogy annál több idejük legyen lapot szerkeszteni. Mi célja van a városi hatóság főképviseelőjének ezzel a sok apró lappal?

A célja nem lehet egyéb, minthogy egyik lap a másikat gyöngítse, nyomorítsa, nehogy a sajtó fölviragozzék és erejének tudatában bátran sikra szálljon a közönség és a város érdekében, a mely esetben sokszor igen kemény kritikát kellene gyakorolni a tisztelt városi hatóság főképviseelője és a tisztelt hatóság működése fölött.

Kiirtották innen azokat az ujságírókat, a kik nem értenek a tényérnyaláshoz, a kik nem stréberek, szemben nem hizelkedők és a koncert nem áldoznak fel hitet és multat, hanem a kötelesség komoly teljesítésében keresik a haladás föltételeit és az olvasó közönség bizalmát.

Olyan ujságírókat hoztak ide, a kik szolgálai hűséggel, undorító alázkodással másolják uruk, parancsolójuk akaratát. És ezek az emberek kívánják, hogy a közönség előfizessen lapjára.

Ezek a szerkesztők kívánják, hogy őket a magyar sajtóban komolyan vegyék. Hogy elhígyék nekik, hogy ők saját maguk is batoroknak véleményét nyilvánítani.

Debreczen közönsége azonban a szegyet szeggyé elvét vallja, mert a rossz lapoktól, a melyeket a hivatalban szerkesztenek, megvonja partolását. Országosan tudva van, hogy Debreczenben abban a városban, a mely büszkén ekinthet vissza több százados kulturájára a agnyomorúságosabb lapok tengődnek, a melyek csakugyan nem érdemlik meg a legcsekélyebb partfogást sem.

Városzerte tudják, hogy a városi levéltár voltaképsajtóiroda, a melyben két napi lapot szerkesztenek. A városi tanácsnok urak — azt hisszük — sem tegadhatják és meg vagyunk győződve, hogy nem merné egyik sem tagadni, hogy **Koncz Ákos** és **Z. L.** a levéltárban sajtóirodát tartanak, onnan állandóan leveleznek

Budapestre, a városi iktatóból az aktákat beviszik, hogy a híreket kiirhassák, fölküldhessék a budapesti lapoknak és általhavanokint csinos összegekhez juthassanak. — Az aktákat azután eldugják a többi hírlapíróknak vagy nehezen, sok kellemtlen kérés után adják oda, vagy egyáltalán elrejtik előle.

Kérdezzük a közönséget, jól van-e ez így? A mai világban, amidőn olyan keservesen fizetjük az adót, azért tartjuk a hivatalnokokat keserves keresetünkben, hogy azok megakadályozzák a közigazgatás nyilvános ellenőrzését?

Hát szüksége van arra a városi hatóság főképviseelőjének, vagy a polgármester urnak, hogy a nagy nyilvánosságot csak az ő alantós hivatalnokai képviseljék és nem a közönség által fentartott hírlapírók munkatársai?

Talan valami oly titkaik vannak, melyeket okvetlenül el kell rejtetni?

Budapesten **Halmos János** polgármester hivatkozva a törvényre, mely szerint a hivatalnoknak hivatalos órák idején más kenyérkereseti ágat üzni nem szabad, a hírlapírást tiltotta.

Ennek a tilalomnak kiváltképen helye volna Debreczenben, hol a városi tiszteletbeli tanácsnok a következőt a neveltséges dolgot, hogy ő maga is riportereskedik. Hivatalos órák alatt a tanácsnokokhoz benyit, — kérdezzéntőlük:

— **Kedves Zoltán, kedves Lajos** — vagy **kedves Gyulám** nincse vala ml híred a lapunk számára?

Sőt órákon át elöl az öreg polgármester nyakán, faggatván azt is hírekért, a melyeket meg 12 órákor délben expressben elküld oly formán, hogy vagy maga szalad ki a vasúthoz, vagy a hajdút szalasztja ki.

A hírlapírók jelenleg tulnyomóan fiatal emberek itt és szerény emberek is, akik a városházán a kellő tisztelettel érintkeznek a tisztviselőkkel.

Panaszuk nincs is, mert hiszen a tanács valamennyi tagja részéről mindenkor udvarias előzékenységgel találkoznak, épp úgy a varmegyénél is.

Kivételt **Koncz Ákos** ur képez, a ki hatalmanak tudatában, mert tudni kell, hogy ez az ur azt hiszi, hogy Magyarországon ő írja a legszebb vezercikkeket és a leggyönyörűbb tárczákat.

És **Bartha Miklós**, **Kaas Ivor**, **Falk Miksa**, **Beksick Gusztáv**, **Mikszáth Kálmán** és **Herczegh Ferencz** csak epigonok hozzáképest, a kik ideiglenesen bitorolják azokat a helyeket, a melyeket mind ő neki kell elfoglalnia.

Hát mondjuk ez a nagytehetségű ur úgy felfuvódik, ha bemegy hozzá egy kis ujságíró olyan jéghideg arcot vag, mint egy miséző pap és az udvarias köszönést sem viszonzozza, a kérdésekre pedig, hogy hova tette az aktákat, a melyeket az iktató ur kihozott, tagadó

választ ad, holott, ha az ő munkatársai jönnek azoknak bezzeg átadja az aktákat.

Az ő munkatársairól sem mondhatunk valami magasztalót, mert bár nem hivatalnokok, de ha a városi dolgokról van szó, elbujnak — ők tudják, miért. Ugy látszik, hogy ez a két tisztelt hírlapíró ur is hivatalra vadászik, mert egészen bele illenek a keretbe, legalább olyan csodálatosan, megadóan, sőt gyávan viselkednek, hogy egészen eltűnnek **Koncz Ákos** ur kolosszális alakja mellett.

A közönség, mely érzi azt, hogy Debreczen a nagy nyilvánosság előtt nincsen representabilisen képviselve, évek óta zugolódik, hogy Debreczennek miért van ilyen szégyeni leni való, züllött sajtója. A felelet rá: a sajtója azért ilyen, mert a város érdemes fő-tisztviselője akarja, hogy így legyen.

Az ellenzéki sajtó sem nőhet meg, mert, ki látott még olyan helyzetet, hogy egy vidék városban egy ellenzéki lapnak négy kormánypárti lappal kelljen megküzdenie, amelyek közül két lapot városi tisztviselők szerkesztenek egész háborítatlanul a városi hatóság főképviseelőjének meglegedésére, de annál nagyobb bosszantására az adózó közönségnek, amely méltán érezheti magát becsapva, mert az adóját nem azért fizeti, hogy a hivatalnok helyett irnokokat tartsanak, míg maguk a hivatalnokok azon vannak, hogy egyrészt maguknak mellékjövédelmet szerezzenek a hírlapírással, másrészt a közigazgatás ügyeiről csakis ők, egyedül ők adhassák ki a híreket, azokat a híreket, amelyek a hatalom érdekeit nem bántják, de sőt legyezgetik.

Kiváncsiak vagyunk, van-e még Debreczen törvényhatóságában olyan polgár, aki sikra száll a hivatalnok stréberségnek és jövédalem hajhászásnak azon módjai ellen, amelyek megkárosítják a közigazgatás ügymenetének és magának a közönségnek és a sajtónak szent érdekeit?

Lári-fári beszéd, hogy nem kapnak hivatásuknak élő lelkes és megbízható komoly hírlapírókat. Éppen Debreczen volna az a város, amely a hazának a legtöbb irodalmi embert nevelte, amely nem kapna a sajtójához megfelelő erőket? Egy város intelligenciáját messze földön mindig a sajtójáról ifélnék meg. Tiltakozni kell az ellen, hogy a debreczeni hivatalnok alázkodó, de streber sajtó rosz hírét költse Debreczen.

Kiváncsiak vagyunk, hogy ezen felszólalásunk hasznára lesz-e a debreczeni közigazgatás nyilvános ellenőrzésének?

Farkas Mihály.

Tanácsülés.

— A színházi pályázati feltételek —

Tegnap délután négy órákor összegyűlt a tanács, hogy a színházi biz. által megállapított pályázati feltételeket illetőleg, végérvényes határozatot hozzon.

Roncsik Lajos tanácsos, színházi felügyelő tette meg erre vonatkozó jelentését, ismertetvén az ügy állását. Körner Adolf és Olah Károly tanácsnokok megjegyzik, hogy a bizottság a tanács jogaiba avatkozott, ugyan-csak a színházi biz. határozatáról szólt Komlóssy Arthur is.

Ezután a pályázati feltételek pontonkénti felolvasása vette kezdetét. Már a címmel több felszólalás történt, mert sokan a pályázati feltételeket szerződési feltételeknek akarták módosítani. Megmaradt az eredeti címe, csak a szövegnél történt némi módosítás.

Soncsik Lajos színházi felügyelő indit-

László nevével Noszticzius Mariával. Erzsébet terjével Nagy Gáborral, Tibor és Zoltán, Test vere: Balogh Bertalan nevével Horváth Mariával és gyermekeivel. Nagynénje: Kallós Zsófia. Sógorok: Kerekes Zsigmond és neje Genczner Malvin Kerekes István nevével Papp Irennét és gyermekeivel, Lévai Márton, valamint számos rokonok nevében is. Áldás és nekünk drága poraira! A temetést Gebauer K. tem. int. rendezi.

* Magyar egyesület Szófiában. Szófiából írják: A bolgar fővárosban lakó magyarok gyűlést tartottak és elhatározták, hogy magyar egyesületet alakítanak, melynek főfeladata lesz a Bulgáriában lakó magyarok közt a nemzeti szellemet és az összetartást ápolni és az inségekbe jutott honfitársakat segíteni. Az egyesület előreláthatólag gyarapodni fog, mert a Szófiában lakó magyarok, a kik eddig is szép számban voltak és díszreteként összetartottak, mostanában pedig tekintélyes számmal erősödnek azáltal, hogy a budapesti pénzintézetek Szófiában az osztálysorsjáték megalapításával megkezdtek a térfoglalást és magyar tisztviselőkkel képviseltetik ott magukat. Az új magyar egyesület választmánya így alakult meg: elnök Diósy Ödön, alelnök Méhesz István, pénztárnok Szilváy László, jegyző Dida Lajos, választmányi tagok: Grauer József, Weinberger Antal és Dandy Sándor. Az egyesület azzal kezdte meg a működését, hogy gyűlés útján a szófiai kath. templomban márványtáblát állít Erzsébet királyné emlékének megörökítésére.

* A kínai császár halála. A kínai császár meggyilkolásáról a sok hivatalos demont daczára újabb három hír is jött New-Yorkon át. Mindhárom más-más módon írja le a gyilkosságot. Az egyik szerint kötéllal fojtották meg, a másik mérgezésről beszél, a harmadik pedig azt újságolja, hogy tízes vasruddal égtek ki a gyomrát. Az a hír járja, hogy több hatalom le akarja tenni a császárt, Li-Hu-Csangot és Yunglut pedig vad alá helyezi a császár meggyilkolása miatt.

* Elvesztett zálogcédula. Mért földi Gyula elvesztett f. évi október hó 5-én d. e. a csapó-utcán egy zálogcédulát, melyen egy arany tejjal kövű gyűrű volt elzálogosítva negy forint értékben. A becsületes megtaláló felkereti, hogy a talált zálogcédulát az első ker. rendőrségnek adja át.

* Keleti nyelvkurzus. A tanügyi kormány által engedélyezett és a keleti tanfolyam vezetése alatt álló keleti nyelvkurzus újabb évfolyama október hó 15-én nyílik meg. Ez esteli tanfolyamon a szerb, bolgár, román, török és orosz nyelv sajátítható el heti 3-3 óra alatt. A tandíj az egész évre 25 frtot tesz ki. A német és francia kereskedelmi levelezésre is beiratkozhatni, mely tananyagokat szintén a tanfolyam tanára adnak elő. Jelentkezéseket a tanfolyam igazgatója (V. Alkotmány ucaza 11.) fogad el d. e. 9-12 óra közt, esetleg még posta útján is.

* Árverési hirdetések. A debreczeni m. kir. pénzügyigazgatóság által közzétett, hogy Hajdumegye b.-ujvárosi járásban fekvő (T. Csege, Egyek és Samson) községekben alakított beszédesi kör, csoport területén fizetendő bor-italadó, hús-fogyasztási adó beszédesi joga az 1899. é. jan. hó 1. napjától 1899. évi decz. hó végeig terjedő időre, esetleg a felmondás fentartásával az 1900. és 1901. évekre is nyilvános árverések útján haszonbérbe adatik. Az árverések a m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1898. okt. hó 7-ik napján d. e. 9 órakor fognak megtartatni s a meynyiben ezek az árverések eredményre nem vezetnek, a 2-ik, esetleg 3-ik árverés a következő első, illetve 2-ik napon ugyanazon helyen és ugyanolyan órában fog megtartatni. A bérleti kívánók a következőket vegyék tudomásul: 1. A kikiáltási ár évenként a boritaladó fejében T. Csege bor 612 frt 82 kr., hus 387 frt 29 kr. Összesen 1000 frt 11 kr., a hús-fogyasztási adó fejében Egyek: bor 1233 frt 44 kr., hús 431 frt 86 kr. Összesen 1665 frt 30 kr., a cukor-fogyasztási adó fejében Samson: bor

992 frt 25 kr., hus 823 frt 2 kr. Összesen 1818 frt 87 krban határozatlik meg. Az árverések a bor és hús fogyasztási adóra nézve együttesen s ezután mindjárt ennek befejezte után külön a szeszitalmérés adóra nézve fognak megtartatni. A bor és hús fogyasztási adóra — bár adónemenként részletezve — csak együttesen tehető ajánlat s csak is mind a két adónemre együttesen tett ajánlat lesz elfogadható. A debreczeni m. kir. pénzügyigazgatóság által közzétett, hogy Hajdumegye b.-ujvárosi és nádudvari járásban fekvő (Szovát, Földes, Téglás községek) községek területén fizetendő bor-italadó, hús-fogyasztási adó beszédesi joga az 1899. é. jan. 1. napjától 1899. é. decz. hó végeig terjedő időre, esetleg a felmondás fentartásával az 1900. és 1901. évekre is, nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik. Az árverések a m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1898. szept. hó 10-ik napján d. e. 9 órakor fognak megtartatni s amennyiben ezek az árverések eredményre nem vezetnek a 2-ik, esetleg 3-ik árverés a következő első, illetve 2-ik napon ugyanazon helyen és ugyanolyan órában fog megtartatni. A bérleti kívánók a következőket vegyék tudomásul: 1. kikiáltási ár évenként a boritaladó fejében Szovát: bor 764 frt 85 kr., hus 424 frt 94 kr., összesen 1189 frt 84 kr., a hús-fogyasztási adó fejében Földes: bor 958 frt 21 kr., hus 582 frt 90 kr., összesen 1541 frt 11 kr., a cukor-fogyasztási adó fejében Téglás: bor 935 frt 85 kr., hus 260 frt 54 kr., összesen 1196 frt 39 krban. Az árverések előbb a bor- és a hús-fogyasztási adóra együttesen fognak megtartatni. A bor s a hús — bár adónemenként részletezve — csak együttesen tehető ajánlat, s csak is mind a két adónemre együttesen tett ajánlat lesz elfogadható. —
x **Színház után** mindenkor friss, választékos vacsora kapható a «Dreher» ujjonnan átalakított téli udvarkert éttermében.

A Dreyfus ügy.

— Távirati tudósítások.

Róma, okt. 4.

A Corriere di Napoli Zolától arról értesül, hogy a regényíró csak a revizó befejezése után tér vissza Franciaországba. Zola attól tart, hogy korábbi visszatérése a kedélyeket Franciaországban még inkább felizgatná.

Páris, okt. 4.

A Libre Parole-nak egy munkatársa állítja, hogy Morelle ezredes, a ki nemrég a katonai bíróság elnöke volt, nemrég a következő nyilatkozatot tette:

— Nem mondhatok önnek semmit a bizonyító okmányokról, a melyek Dreyfus elítélésénél döntők voltak, de azt mondhatom önnek, hogy igen nagy fáradságomba került hogy Dreyfus-ról a halálos ítéletet elhárítsam. A katonai bíróságnak be kellett bizonyítanom, hogy a törvény ezt az ítéletet nem engedi meg. Ön ebből következtetést vonhat a bírák meggyőződésére.

Páris, okt. 4.

A Gaulois Grant Richards angol kiadónak azt a nyilatkozatot közli, hogy még ez év vége előtt ki fogja adni Eszterházy őrnagynak angol nyelven írt röpiratát. Esterházy, a ki szerény követelésekkel állott elő, az erre vonatkozó szerződést alá fogja írni. Ha a francia kormány meg is tiltaná, hogy a röpiratot Franciaországban árusítsák azért azt Angliában mégis ki fogják adni.

Ugyanez a lap jelenti, hogy Manau főállamügyész nagyon behatóan tanácskozott Sarrien igazságügyminiszterrel. A főügyész és az igazságügyminiszter között feltétlen egyetértés és teljes nézetazonosság uralkodik.

A Libre Parole tagadja, hogy Esterházy halgatását megvásárolta.

Páris, okt. 4.

Sarrien igazságügyminiszter holnap megnyolcnapos szabadságra, mely idő alatt Bris-

son fogja helyettesíteni és vagy Dreyfus visszahozatalát, vagy az ítélet megsemmisítését fogja elteneelni és csak ezután fogják du Patty de Clam ellen a törvényes eljárást megindítani.

Páris, okt. 4.

A Petit Journal úgy értesül, hogy Zola péntek este óta otthon van.

Páris, okt. 4.

A Libre Parole azt írja, hogy Picquart ellen hazaárulás és az állam biztossága elleni összeesküvés miatt fognak vadat emelni. A lap már most tiltakozik a föltevés ellen, hogy az ezt bizonyító okmányok Henry hamisításainak mondassanak.

Páris, okt. 4.

Az Aurore értesülése szerint Paty de Clam nem Oaszországban van, hanem Brestben, ahol tegnap is látták.

Björnson levele Hohenlohe herceghez.

Berlin, okt. 4.

Cjörastjerne Björnson nyílt levelet intéz a német birodalmi kancellárhoz. A levél a legközelebbi napokban egyszerre jelenik meg Franciaországban és Németországban. Abban a helyzetben vagyunk hogy már ma kivonatot hozhatunk az erdekes levélből.

Björnson igazolja magát, a miért pár hóval előbb, svéd ember léte, nyilvánosan oltalmára kel: Dreyfusnak Németországban, azt állítván, hogy Hohenlohe hg. így nyilatkozott:

— Dreyfus ártatlan!

— Meddig terjed az igazság? — mondja Björnson a levelében. Meddig terjed kötelességünk annak érdekében bizonyítani? Meddig terjed kötelességünk azt megpallgatni? Az ország határaig?

Igen, és most, hogy papíron van, érzi mindenki, hogy milyen terde és együgyű dolog ez.

Mégis mostanában ez az államorál Európában és ez bizony ték arra, hogy a politikai erkölcs mennyivel hátrább áll a magán erkölcsnél.

A francia nemzet majdnem egyhangulag ahoz ragaszkodik, hogy egy tanu vallomása se érvényes, mely a határon túlról jön. Éz ez, azt hiszik, annyit jelent, mint ur a saját házában.

Az a bün, amelylyel Dreyfust vádolják, olyan, hogy egy ember el sem követette, okvetetlen kettősek kellett benne részesnek lennie.

Ezért esett a tragédiában az a komikum, hogy mindazok, a kikkel állítólag együtt vetkezett, sorra felállanak és önmagukat mentik fel, a nélkül, hogy ez a francziákat csak egy pillanatra is meglepné.

Egész sorát gyűjtötték össze az okmányoknak és mivel az okmányok francia földön vannak, mint bizonyítékok megfeleltek. Ámde az élő emberek, a kikre az okmányok vonatkoznak, idegen földön élnek és mint ilyenek, nem lehetnek tanuk.

Hogy ez nincs rendjén, azt belátja minden német, de a mikor az igazság kötelessége ferkőzik hozzájuk, épp így cselekednek. Nem kötelességük tanuként fellépni, mert a határon innen laknak. Egy — különben igen jellemző — különbség a következő: Franciaországban a neki tűzsedett népképzelet az, a mely a kormánynak megtiltja a felvilágosítást máshol keresni, Németországban pedig a kormány az, amely saját iniciatívájából saját jól meggondolt államorálja szerint cselekszik. A német nép azt kívánja, hogy beszéljenek. Azonban a német nép annyira át van hatva államérzületétől, hogy a kormány által ama kevesebbet érő erkölcsi felfogást hagyja magára oktrojálni.

Sem a birodalmi tanácsban, sem a sajátóban nem igyekszik senki azon, hogy a jobbat emelje érvényre. Avval vigasztalják magukat, hogy valamit mégis tmondtak. Bülow mondta:

»Dreyfus ártatlan, a meddig Németországról lehet szó«, egyidejűleg azonban azt

mondja, hogy Esterházy és Picquart nevét 2 hóval azelőtt hallotta először.

E kijelentésnek két hibája van. Sokkal később érkezik, mint sem hogy pusztán nyilatkozatként hathatna. Most bizonyítékokat kell előterjeszteni; minden egyebnek semmi haszna nem lehetett; így azonban a nyilatkozat utóbbi része megsemmisítette az elsőt. Ha elérkezik az idő, nem lesz többé oly könnyű, hogy a politika az igazságérzést elnyomja, a fagyűlölet, az ellenszenv és a felkezelt türelmetlenség nem hordozhatja tovább is a hazafiság lobogóját.

Én nem tudnám mindezt végig nézni. Egyik oldalán az ország határa és egy nép, a mely igazságra szomjaz s közel áll ahhoz, hogy büntényt kövessen el; a másik határon egy nép, amely bővelkedett abban, de annak a másiknak nem jött segitregére. Ezért beszéltem és ezért beszélek. Egy magasrangú, minden gyanun fölül álló személyiségtől hallottam a telen Rómában, hogy Hohenlohe-Schillingsfürst herceg volt az első, aki többször kinyilatkoztatta, hogy Dreyfus ártatlan. Másoktól is hallottam, kik ezt első és második kezről tudták, s ugyanazt mondták, sőt később egy még magasabbban álló egyéntől is. Az is tudomásomra jutott, hogy Hohenlohe herceg ezt nagy keserűséggel mondta. Hogy ez nagy benyomást tett reám, abból is kitűnik, hogy a kanצלárnak ezt a fontos kijelentését azonnal nyilvánosságra hoztam, míhelyt annak igazságáról meggyőződtem.

Ez pedig így történt:

A vidéken voltunk és visszatértünk Münchenbe, amikor Lenbach tanár egy közös barátunkat küldte hozzánk azzal az üzenettel, hogy a legközelebbi napok valamelyikén ő is eljön.

El akarja nekem mondani, hogy legelőször Hohenlohe herceg mondta neki Dreyfusról, hogy ártatlan.

Ez különös volt és nyilvánossá kellett tenni. Lenbach azonban megbetegedett; így hát én mentem el hozzá, Nagyon szenvedett és buskomor volt. És ebben a hangulatában mondotta el azután, a mit én elbeszéltem; kifejezetten megmondta nekem a bűnös nevét... én kibagytam. Lenbachra nagy hatással volt az a nyíltság, a melylyel a herceg beszélt és a melylyel határozottan mondotta:

Dreyfus ártatlan, azt mi tudjuk a legjobban!

Lenbach úgy vélekedett, hogy kitérő választ fog adni. — De nem, ő úgy beszélt, mint hogyha azt az egész világnak tudnia szabadna. Nem volt tehát titok és ne is legyen az.

A megjegyzés a nazarénus felől, melyet tévesen a hercegnek tulajdonítottam oly igen illett ahhoz a hangulathoz, melyben Lenbach volt.

Azt hozták fel, hogy ezzel a francia s a német kormány jó egyetértése megzavarható; mintha bizony a francia kormány már régóta nem tudná, hogy német kormánykörökben mint vélekednek az ügyről. Mivel e reánk nevez fontos ügyben a német igazságérzésre apelláltam, ez is bizonyítja, hogy hittem benne, Az igazságnak győznie kell, nem törődve a túlsó határral. Meddig terjed az igazság? Szemeimben a világon is túl s éltem véghatáráig.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtökön: Aszalai uram leányai (A bérlet).

Pénteken: Ferreol (B. bérlet).

Szombaton: Szókimondó asszonyság (C. bérlet).

Vasárnap délután: Peleskei nótárius (bérletszünet).

Este: Dreyfus kapitány (bérletszünet).

Az igazgatóság figyelmébe. Az igazgatóság, úgy látszik, nem ismeri az október 6-iki nap jelentőségét, mert a magyaroknak ezen gyászos emlékü szent napján egy ifjány

bohóza'ot adat elő. Ha nem ismerné, úgy kötelességünk figyelmeztetni, hogy október 6-ika nemzeti ünnep minden igaz magyarnak s megkívánjuk, hogy az igazgató-ág egy, ezen alkalomhoz illő hazafias színművet adasson elő.

Nem lesz városi zenekar. A mul'kor megemlékeztünk arról az üdvös ujjításról, hogy a színházi zenét a katonazenekar helyett állandó városi zenekar fogja szolgálatni. Akkori örömünk azonban nagyon korai volt, mert nem számított akadályok származván, a városi állandó zenekar terve teljesen abban maradt s így a színházban ismét csak katona zene fog játszani.

Az érdemrendek és rendjelek.

Folytatás.

A **M a r i á n u s - k e r e s z t** jelvénye hasonlít a nemzeti rendkereszthez: ezüst szegelyű; a sisak helyét gyűrű pótolja, közep pajzsa kerek-fehér, rajta a vöröskereszt; az ezüst szegelyű fehér karikában pedig: **O r d o T e u t. H u m a n i t a t i e** ezüst felirat: Hátlapján — 1871. feketén zománczolja. Szalagja fehér-fekete s balmellen hordják; kiváló szolgálatokért azonban — a nagymester által megengedve — nyakban is. De a marianusok elűt szervezetük s a renddel laza csak a nagymester személyében álló összefüggés miatt, a renchez nem számíthatók.

A rendtől 1537-ben elszakadt **U t r e c h t i** ballást, a **n é m e t a l f ö l d i** államszövetség 1589-ban oltalma alá véve: megtisztította minden kath. szerzetesi appertinenciától s egészen protestans és világi intézményre alakította át, úgy hogy még a papok is kizárattak belőle; Napoleon eltörölte 1809-ben, 1811-ben itt is megszüntette a bailliatust is; 1815-ben visszaállították a hollandok, de azért megtartotta arisztokratikus jellegét, amennyiben csak prot nemes lehet tagja s 4 ösre felviteli próbával osztályokra — 3 — különül; Nagymestere a király, ezután állanak a nagy Komthurok, a Komthurok és lovagok. Jelvénye: Aranyszegelyű fekete kereszt melyet az első két osztály nyakban; a harmadik gomblyukban visel Szalagja: fekete himzett balmellen viselőndő csillaggal. Itt is van díjfértés: ti 552 frt díjfértés mellett az un: expectansok sorába lehet lépni, kiknek jelvényök a rendi jelvényvel ugyan megegyezik, csak hogy valamivel kisebb.

A magyarbirodalomban sem volt ismeretlen a Németlovagrend: csak hogy az az ismeretség, amelyre itt szert tettek: nem vált sem becsületükre, sem dicsőségükre sem javukra. II. András király ugyanis nagy előszeretettel, de számításal is betelepítette őket s a délkeleti Erdélyi részben a **B á r c z a s á g o t** adományozta nekik s ezenfelül is nagy kedvezményekkel halmozta el, hogy a híres hadi lovagrend erős őrségét képezze a kunok berohanásai ellen.

A rend azonban gonoszul visszaélt a kedvezményekkel: A rokon szásztelepések bevonásával államot akart alapítani az államban s úgy függetleníteni magát Magyarországtól, hogy csak a pápat ismerte volna el felelősségül, — a Magyar királyt nem. Ösztökélte e merészségre II. András királynak ingatag jelleme s bátorították az országunk zavart viszonyai, talán külföldről s éppen Rómából is kapott ösztönzést. De rosszul járt. II. András megemberelte magát s miután az Arany-Bulla kiadása a nemzet és király közt levő összeütközést enyhítette: a hűtlen lovagokat, a pápa közbevetését sem tekintve — kiűzte és végkép kitiltotta a Magyar birodalom területéről.

Ezután származtak át éjszakra, ahol nagy hatalomra tettek szert. Különösen nekik tulajdonítható a németiségnek a szlávok rováására keletfelé terjeszkedése. Míglen birtokuk szekularizálása után mindinkább összebb szorultak fokozatosan aláhanyatlottak és hatalmuk ott is végkép megszűnt.

11. **J o h a n n i t a r e n d.** Mar 1070. évben alapított, egy Maurus nevű amalfü gazdag kereskedő által, aki az egyiptomi khalifától kért és nyert is engedélyt arra, hogy a jeruzsálemi Santa Maria della Latina templom mellett Sz. Benedek rendi szerzetesek számára kolostort állíthasson.

Ehez a kolostorhoz csakhamar zárandok fogadót és kórházat kapcsoltak mindkét nembeliek számára s minthogy itt a férfiak kápolnája Alamizsnás Sz. János alexandriai patriarkáról, vagy talán Keresztelő Sz. Jánosról neveztetett el: a szerzeteseket Jöhannitáknak vagy Ispotály testvéreknek is nevezték — Fratres hospitales St. Johannis. II. Paschalis pápa megerősítette a rend szabályait s megengedte, hogy maga választhassa rektorát — 1113.

De Puy Rajmund főnökük letette velük a szerzetesi hármass fogadást s új öltözetet — fekete köpenyt, bal oldalon fehér keresztet — adott nekik s felvéve a rend celjai közé, a hitelenek ellen harcolást is: szerzetes lovagrenddé változtatta át s mint ilyen, hamar virágzóvá lett.

De miután a Templáriusokkal, akik azelőtt gyámoltották, meghasonlottak s magok közt is versengések támadtak: ez a rend is hanyatlásnak indult.

Szaladin Sultán elfoglalván Jeruzsálemet: ez a rend is Akkonba tette át székhelyét. 1191—1291-ben azonban elvesztve, Cyprus szigetére ment át Limiso városába, ahol a hitetlenek elleni küzdelemre hajóhadat is szervezett.

De visszavonás dulván közöttük és a király közt, itt sem maradt sokáig, hanem Rhodus szigetet foglaltán el, ide telepedtek, a honnan aztán Rhodusi lovagoknak nevezettek.

Itt a templáriusok bukása után — 1312 — ezek birtokaiból gyarapodva nagy erő kifejtésére képesültek, úgy hogy II. Mohamed szultán 100000-nyi serege ellenében is megbirák védelmezni Rhodust.

De Szolimán Sultán 140.000 ember s 400 hajóval ellenében 4500 gyalog és 600 lovasal végre is elvesztették s 1523. újév éjjelén kivonulva onnan, az V. Károly császár által évenként adandó egy fehér sólyom hűbért átengedték **M á l t a** szigetére mentek át s ettől kezdve Maltai lovagrend nevet kaptak.

Itt folyt le történetük legfényesebb szaka. Az öket itt is ostromló törököket végre, — 1565. Aug. hó végén, roppant vesztéssel kényszerítettek visszavonulásra s a győzelem örömeiben akkori nagymesterük **L a V a l e t t a P a r i s o t** Janos tisztelelre ekkor alapították **L a V a l e t t a** város, melyet székhelyökké tettek, amely Malta szigetének most is fő városa.

Malta szigetének birtokában a rend fenn is tartotta magát 1793. Jul. 13-áig, a mikor Bonaparte Napoleon Egyiptomi utjában megszállotta La Valettát s árulás útján bevette, Hompesch Ferdinánd br. idejében, a ki a rendnek első nemetszármazásu nagymestere volt.

Most I. Pál czár vette oltalmába a rend ügyét, a kit nagymesternek választottak; de a pápa, — vallása miatt, meg nem erősítette.

1800-ban az angolok foglalták el Maltát, az amiesi béke — 1802 — ugyan a rendnek visszaadati rendelte, de az angolok nem bocsátották vissza s most is bírják.

Azután a rendnek birtokait egymásután foglalták el itt és ott. Spanyolországban IV. Károly egyesítette jószágait a korona-jószágokkal s magát nagymesternek jelentette ki. I. Sándor czár meghagyta ugyan a rend birtokát, de a rendnek csak protektorságot fogadta el; a rendjelet azonban, miként utódiak is orosz-rendjelként adományozta. Végre a különböző országokban fekvő roppant birtokból csak a Csehországi nagy-perjelség maradt meg. **S z é k h e l y e** pedig Malta elvesztése után **C a t a n i a, F e r r a** a volt. mikor nem a pápa **R ó m á b a** tette át — 1834 — Ezután már nagymestert nem is választottak csak helyetteset, egész 1870. Márcz. 28-ig.

1898. mikor XIII. got visszaáll mesterré.

A rend ilyennek a I. van. Ausztria read Olaszor I. Ferdinánd lombard-vele

K

Köbán

paronkint 54—55 kra — kilogra Könyű (pá sulyban) 53

Sertész

— volt ké hónap 3-án hónap 3-ik 1898 o.t. ben 46.554 iranyzata lan

Buda

éskirúlet

Buza

Bánsági

Tiszavidéki

Vasvidéki

Fehérmegyei

Bácskai

Észak magy

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

Tengeri báns

mas r

Repeze bánsá

Repeze elsőren

Árpa takarm

égetni

Zab serfőz

mikor XIII. Leo pápa a nagymesteri méltóságot visszaállította s C e s c h i lett nagymesterré.

A rend szuverénnek tekintetik, s mint ilyenek a Bécsi császári udvarnál követek van. Ausztria közbenjárására nyerte vissza a rend Olaszországi birtokainak egy részét is s I. Ferdinánd osztrák császár alapította a lombard-velencei nagyperjelséget is.

((Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG

Sertésvásár.

okt. 4.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyba 0 54-55 krajczárig, közép (pkint 251-320 kilogramm súlyban) 55-56 krajczár, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 53-54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi okt. 2-án volt készlet 46.407 darab, 1898 okt hónap 3-án felhajtott 714 drb, 1898 okt hónap 3-ik napján elszállított 567 darab 1898 o.t. hó 4-ik napjára maradt készlet ben 46.554 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde

okt. 4.

kiszámlált hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
"	77	—	81	00.00—00.00
"	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9.05—9.15	80	9.75—9.80
"	76	9.20—9.25	80	—
"	77	9.30—9.40	81	00.00—00.00
Festvidéki ó	78	9.45—9.50	82	9.70—9.75
"	79	9.25—9.35	80	—
"	79	9.40—9.45	80	—
Fehérmegyei ó	76	9.50—9.60	81	9.70—9.75
"	78	9.65—9.70	82	—
"	79	9.20—9.30	80	—
Bácskai ó	76	9.35—9.40	80	00.00—00.00
"	77	9.45—9.55	81	00.00—00.00
"	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógramm
Bécs elsőrendű	uj 70—72	7.35 7.40
" másodrendű	uj —	7.15 7.20
Árpa takarmánynak	uj 60—62	5.45 5.90
" egetni való	uj 62—64	6.25 6.80
" serföldei	uj 64—66	7.30 8.20
Zab	uj 39—41	5.40 5.70
Tengeri búzai	uj —	5.30 5.35
" más nemű	uj —	12.— 12.75
Repeze búzai	uj —	— —

CSARNOK.

Képzelnék el a többi.

(Jean de la Brète.)

Francziából fordította: **dr. Kósa Zsigmondné**
Folytatás.

Megengedi nagysád — kérdé néhány percnyi zavart hallgatás után, — hogy várába bemenjek és kedves Péter barátomat fogadjam?

— Minő barátot? kit akar elfogni? kérdem szigorúan s minő jognál fogva hatol ön egész ideig?

— Pétert az ablaknál láttam állani. Ugy volt-e? kérdé az öt követő öt-hat katonához fordulva, akik tömegesen — már amennyire tömeget képezhettek — hatoltak fel donjonom lépcsőin. Szegény lépcső eleget nyikorgott es protestált a megrohanás ellen.

— Hogyne kapitány ur itt állott, kiáltottak mintegy vezényszóra.

— Ep úgy láttam Pétert, mint ahogy nagysádat látom most — szölt egy kis hadnagy — Itt van es el kell fogjunk.

Telvé volt bátorsággal, vakmerőséggel, es nem tágitott adta kicsi hadnagya.

— Elakarják fogni! — ej uraim, mit

gondol ön? kérdém villámlo szemekkel, — azt hiszi, mert nő vagyok kiadok egy férfit a ki várába menekült, s a ki vendégszeretelmében, hűségemben bizik?

Egymásra néztek, erre nem voltak elkeszülve.

— Kisasszony — kezdé a kapitány kissé megzavarva — kétségbe vagyok esve, de kötelességemet nem hanyagolhatom el! — fájdalom nagysád komolyan veszi az elfogatást Itt nem beszélhetünk vendégszeretetről — hűségéről

— Uram — mondám ünnepélyesen ez az én házam, ide csak erővel hatolhatnak be. Ha erőszakolják a bemenetelt am legyen, tehetetlen vagyok, mert önök az erősebbek, de emlékezzék reá, hogy ellentálltam es csak a tulerőnek engedtem!

Hirtelen kiszámítottam, hogy ez idő alatt Perseus — ha ugyan nem törte ki a lábát avagy nyakát — eljuthatott a ligethe katonához — csak néhány lépésnyire volt az — es körül foghatta a galambducot.

A kapitány még egy percig habozott, kötelessége es udvariassága nehéz harcot vívtak egymással, A kis hadnagy vakmerőbb volt, égett a vágytól ellenkezésem daczára behatolni es annyira védett barátját már csak daczból is elfogni.

— Menjünk kapitány menjünk Blois Johanna aláveti magát a háboru követelményeinek s alkalomadtan boszút áll!

Ók e öre törtek, én hátrahúzódtam lépésről lépésre engedtem csak át a tért. Vegre bennváltak, kikutattak szegény donjonom minden zegez-zugát aztán nem találva senkit, egymásra bámultak.

— Vigyék el foglyukat Uraim — gunyolódtam.

— Ez megfoghatlan!

— Nem ugorhatott ki az ablakon — töprengett a kapitány, kitöri a nyakát ha meg teszi s meg is láttuk volna!

Kinézett az ablakon a környéket megvizsgálni, de rögtön visszaugrott.

— Ezer ördög!

Ugy látssik ez indulatszó előírás a katonaságnál, heves érzelmeik kifejezésére.

Kinéztam én is. Perseus, épkez-láb kinn állt katonai közt es nagy vigan nevetve kiabált:

— Önök a foglyok Uraim: adják meg magukat!

A kapitány es hadnagy nem nagyon szellemes arcczal bámultak egymásra. A dolog neveléses is volt, de önézetüket kissé sérté s hiuságukon ütött egy piczi kis sebet, e sebek pedig mindig kellemetlenek.

— De hol az ördög: szökhettek ki?

Megsajnáltam őket, odamentem a rejtett ablakhoz, kinyitottam, elhárítottam a beandikáló leveleket, megmutattam a kis magtárt, a letört ágakat es hazámnak hozott áldozatom dicsősége érzetében gunyos üdvözléssel mondtam!

— Ez Blois Johanna boszuja Uraim!

Én e percében, mikor dicsőségem teljes volt, rontott be M. La Platière ur.

A kertész, a ki donjonom ostromát látva, engem benne tudva, azt hitte, mindjárt agyonütnek, lármát csapott es gyámomért szaladt.

Gyámom, a ki most nagyon hasonló volt Bartolához (a sevillai borbélyban) kuszált hajjal, nyakkendő nélkül szaladt, védelmének szűzies fátolyát, fenyegetett becsületesre borítani,

— A házamat ostromolják? — kérdé méltatlankodva.

— Nem, nem uram — nyugtatá meg a kapitány, nem zavarjuk meg ennyre nyugalmát.

Ó nagysága megmagyarázza, egy kis harczi portyázás volt az egész. Rögtön vissza vonulunk es bocsanatot kérünk.

Uraim! jerünk, ugy is sok időt elvesztettünk már!

Egyszerű portyázásnak nevezte harczi hőstettét, mily ritka dolog, fehér holló nagy-zoló századunkban.

Az igaz férfi szívében nincs helye a hiuságnak.

Köszöntek. Ablakomból, láttam Perseust, amint fel es ismét felnezett reám, szemei mondották:

— A viszontlátásra!

Hirtelen jobbra át — gyorsított léptekkel eltávoztak. A donjonban senki több, csak az ujjongó Blois Johanna, a magánkívül levő dühös Bartolóval.

— Folyt. köv. —

A budapesti Magyar Színház nagy sikert aratott, a szabadságharcz jubileumára irt ünnepi darabja.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 5. Bérlet 3-ik sz. «C.»

Szerdan, 1898. évi október hó 5-én

fényes kiállítással, ujdonsággal, negyedszer:

ARANYLAKADALOM.

1848—1898.

Látványos színmű 9 képben, énekkel es táncz-czal. Irtak Beöthy László es Rakosy Viktor. Zenéjét szerzezte Fekete József.

Holnap csütörtökön október 6-án, bérlet 4-ik szám «A.»

Aszalai uram leányai.

Vigjáték 4 telvonásban. Irtá: L' Aronge A. Fordította: Ujházi Ede.

Este pénztárnyitás 6. az előadás kezdete 7. vége 10 órakor.

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:	6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé*	d. u. 3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este 8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u. 5 22
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u. 3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este 6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel 3 —
Szatmár—M.-Sziget-felé	este 8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg. 8 25
Miskolcz—Kassa felé	este 7 05
Szerenes-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u. 4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-tól reg. 5 28
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről reg. 5 51
	m. á. v.-tól d. u. 4 06
	vásártérről d. u. 4 15
	m. á. v.-tól d. e. 11 20
	vásártérről d. e. 11 29
Füzes-Abony felé (m. á. v.-tól)	reg. 4 42
	(vásártérről) reg. 5 —

Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	d. u. 4 16
	vásártérről d. u. 4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg. 8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u. 4 21

Debreczenbe érkezik:	
Budapest—Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este 6 50
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel 2 40
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reg. 7 40
Csak P.-Ladánytól	reg. 5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	este 10 12
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u. 12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este 8 54
M.-Sziget felől	este 6 54
Csak Szatmártól	reg. 7 51
Kassa—Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerenes felől	déli 12 21
Kassa—Miskolcz felől	este 7 57
	vásártérről reg. 8 09
	m. á. v.-hoz reg. 8 17
B.-Szt.-Mihály-H.	vásártérről d. u. 3 22
Böszörmény felől	m. á. v.-hoz d. u. 3 30
	vásártérről este 6 32
	m. á. v.-hoz este 6 41
F.-Abony felől (vásártérről)	d. u. 5 27
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	d. u. 5 36
F.-Abony felől (vásártérről)	reg. 7 50
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	reg. 8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg. 7 18
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u. 3 13
Jun. 1-től Sáránd felől	este 9 25

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiaz a főpostával szemben

mindenfélé

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói

NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv Arverési jegyzőkönyv	70 kr
100 .. 200 pld Arverési hirdetmény	70 "
100 .. 200 .. Rendelvény	70 "
100 .. Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 .. Kielegítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 .. 200 pld Nem szorgalmazás	70 "
100 .. 400 .. Kézbetétési iv	70 "
100 .. 200 .. Igény felhívás	70 "
100 .. Végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 .. 200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 "
100 .. 200 .. Értesítvény	70 "

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Kockázott, egyvonalas és sima

levélpapírok:

a következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

könnyű levélpapír ezégyomással 1/2 ives	3 frt 50 kr
erősebb	4 .. 50 "
erős finom	4 .. 50 "
erős oktáv	4 .. 50 "

merített levélpapír ezégyomással 1/2 .. 5 frt 50 kr.
 merített erős levélpapír .. .. 6 " " "
 könnyű sima fehér levélpapír ezégyomással 1/2 ives 4 " " "
 erősebb sima fehér levélpapír ezégyomással fél ives 4 " 50 "
 erős sima fehér levélpapír ezégyomással fél ives 5 " " "
 igen erős sima fehér levélpapír ezégyomással fél ives 5 " 50 "
 Körleveleket, számlákat és minden egyéb kereskedelmi és magán nyomtatványokat hasonló olcsó árak mellett készítünk el.

Eladó ház.

Lejárt bérlet folytán a Bánkon a Ludas csapszéknel levő 10 öl hosszú, 3 öl széles ház, mely áll: 2 szoba, konyha és istállóból **eladó.**

Értekezhetni Baross-utca 16-ik számú háznál a tulajdonossal.

A leghatásosabb füvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer: **reuma, podagra, köszvény és egyéb végtag fájdalmak** ellen. Az a szer már ezer és ezer — még a legkétségbeesettebb — esetben is **gyökeres gyógyulást** hozott és ezért orvosi szaktekintélyek a legmelegebben ajánlják. —
Egy nagy üveg ára 1 forint 50 kr.

1 kis üveg 80 kr.

(Utánvétellel 30 krral

drágább.) Valódi állapotban

a feltaláló és főraktárosnál

Dr. O. WALDING-nálkapható. — **Stuttgart, Gaisburgstrasse 14.**

Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül-

mul minden várakozást.

Kitűnő bedörzsölésre való szer.

HEUREKA!

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Az itt felsorolt bajokban legjobban ajánlható.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Az 1898. évi június 29-én tartott rendkívüli közgyűlés alaptőkénknek 100.000 forintos felemelését és e végből 1000 drb. 100 frt = 200 korona névértékű új részvénynek kibocsátását elhatározta.

A kibocsátási feltételek a következők:

1. A kibocsátandó részvényekhez a részvényesek elővételi joggal bírnak és minden egy darab régi részvényük után egy új részvényt jegyezhetnek. Azon részvények pedig, melyekre nézve az elővételi jog a kitűzött határidőben nem gyakoroltatik, nyilvános aláírásra kitétetnek.
2. Kibocsátási ár az előjog alapján jegyzett részvényekre darabonként 110 frt, a többiekre 120 frt.
3. A 100 frt névértékű részvénytökhöz, az ezenfelüli 10 frtos és illetve 20 frtos felülfizetés a tartaléktökhöz csatoltatik.
4. A részvényaláírás határideje **1898. évi október hó 15-éig** tart. Ezen napig gyakorolható az elővételi jog is.
5. Az aláírás alkalmával — tehát legkésőbb 1898. október 15-ig — befizetendő az **első részlet** és pedig az elővételi jog alapján jegyzett részvényekre darabonként **10 frt**, a többiekre **20 frt**,

a 2-ik részlet fizetendő	1898. november 15-ig	20 frt,
a 3-ik	" " " deczember 15-ig	20 "
a 4-ik	" " " 1899. január 15-ig	20 "
az 5-ik	" " " február 15-ig	20 "
a 6-ik	" " " márczius 15-ig	20 "

6. Az új részvények az 1899. évi osztalékban a régi részvényekkel egyenlően részesülnek.

7. A kellő időben be nem fizetett részletek után az 1899. márczius 15-ig 6% késedelmi kamattal számított igazgatóság jogosítva lesz ezen részvényt az aláíró számlájára szabad kézből folyó áron másnak eladni. A nettó különbözet és a felmerült költségek levonása után a befizetett részletekből még fennmaradó összeg aláíróknak ez esetben visszafizettetik.

8. Az aláíróknak az első részlet lefizetése után jogosítvány adatik, melyre a későbbi befizetések is feljegyztetnek és mely a részvény összeg teljes befizetése után rendes részvénynyel kicseréltetik.

9. Az új részvények bélyeg- és díjmentesen szolgáltatnak ki, azonban egyes részvényesek által másra átruházott részvények és illetve jogosítványok után a bélyeg és átíratási díj fizetendő.

Az aláírási iven hivatali helyiségeinkben kitéve vannak.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.